

مقدمه:

سابقه بحث و گفتگو درباره احداث قطار شهری در تهران ۱۱۰ سال قبل باز می گردد. تاسیس تراموای شهری از جمله نکات پیش بینی شده در امتیاز نامه ای بود که بارون ژولیوس دو روتتر در عهد ناصرالدین شاه روی کاغذ آمد. در همین سال ها یک خط آهن روزمینی بین دروازه شهری ری (حضرت عبدالعظیم) و میدان باغ شاه، با نام معروف ماشین دودی، ساخته شد.

سال ۱۳۵۰: آغاز مطالعات اجتماعی، اقتصادی و ترافیکی شهر تهران و پیش بینی تغییرات آن برای سال ۱۳۷۰ توسط شرکت های سوپرتو و شرکت متروی فرانسه (RATP)

سال ۱۳۵۳: ارایه گزارش نهایی و انتخاب سامانه ای شامل یک شبکه خیابانی با یک کمربندی در پیرامون منطقه مرکزی و دو بزرگراه برای نواحی در حال ساخت شهری و یک شبکه مترو با ۷ خط که به وسیله شبکه اتوبوس رانی و تاکسی رانی تکمیل می شد.

سال ۱۳۵۴: تصویب قانون تاسیس شرکت راه آهن شهری تهران و حومه (مترو)

سال ۱۳۵۶: آغاز عملیات اجرایی

سال های ۶۵-۱۳۵۹: توقف کامل طرح به دلیل جنگ تحمیلی

سال ۱۳۷۴: عقد قرارداد برای خرید تجهیزات ثابت و متحرک خطوط ۱، ۲ و ۵

رویدادهای مهم بهره برداری متروی تهران :

سال 1376	جانمایی معاونت بهره برداری در نمودار سازمانی شرکت متروی تهران
سال 1377	بهره برداری از خط 5، حد فاصل ایستگاه های تهران (صادقیه) و کرج
سال 1378	بهره برداری از نیمه غربی خط 2، حد فاصل ایستگاه های تهران (صادقیه) و امام خمینی (ره)
سال 1380	بهره برداری از خط 1 حد فاصل ایستگاه های علی آباد و شهید حقانی
سال 1381	- بهره برداری از خط 1، حد فاصل ایستگاه های علی آباد و حرم مطهر - بهره برداری از پایانه و تعمیرگاه غرب
سال 1382	بهره برداری از خط 2، حد فاصل ایستگاه های امام خمینی (ره) و بهارستان
سال 1383	- بهره برداری از خط 5، حد فاصل ایستگاه های کرج و گلشهر - بهره برداری از ایستگاه ایران خودرو (خط 5) - بهره برداری از سامانه فروش و کنترل خودکار بلیت در ایستگاه های خطوط 1، 2 و 5
سال 1384	- بهره برداری از ایستگاه باقرشهر (خط 1) - بهره برداری از خط 2، حد فاصل ایستگاه های بهارستان و دانشگاه علم و صنعت - بهره برداری از ایستگاه چیتگر (خط 5) - بهره برداری از پایانه جنوب (فتح آباد)
سال 1385	- بهره برداری از ایستگاه اتمسفر (خط 5) - تاسیس شرکت بهره برداری راه آهن شهری تهران و حومه - تاسیس نظام پیشنهادها در شرکت بهره برداری راه آهن شهری تهران و حومه - صدور بلیت اقشار خاص برای سالمندان، جانبازان جنگ تحمیلی و معلولان تحت سرپرستی سازمان بهزیستی
سال 1386	- بهره برداری از ایستگاه شاهد (خط 1) - بهره برداری از ایستگاه اکباتان (خط 5) - بهره برداری از پایانه شرق (دردشت) - فراهم آمدن امکان استفاده از بلیت های اعتباری مترو در سامانه اتوبوس های تندرو (BRT)
سال 1387	- بهره برداری از توسعه شرقی خط 2، حد فاصل ایستگاه های دانشگاه علم و صنعت و تهرانپارس - بهره برداری از خط 4، حد فاصل ایستگاه های میدان شهدا و فردوسی - بهره برداری از ایستگاه گرمدره (خط 5) - برگزاری نخستین دوره مسابقه عکاسی "مترو و مردم"
سال 1388	- راه اندازی سامانه پیام کوتاه (پیامک) شرکت بهره برداری متروی تهران با شماره 30004277 - بهره برداری از مسیر توسعه شمالی خط 1، حد فاصل ایستگاه های شهید حقانی و فیضیه - بهره برداری از خط 4، حد فاصل ایستگاه های میدان شهدا و میدان انقلاب اسلامی - راه اندازی سامانه اطلاع رسانی مسافران (PIS) - برگزاری دومین دوره مسابقه عکاسی "مترو و مردم"
سال 1389	- بهره برداری از ایستگاه شهید صدر (توسعه شمالی خط 1) - بهره برداری از توسعه شرقی خط 2، حد فاصل ایستگاه های تهرانپارس و فرهنگسرا - بهره برداری از خط 4، حد فاصل ایستگاه های میدان شهدا و شهید کلاهدوز - بهره برداری از ایستگاه محمد شهر (خط 5)

خطوط قطار شهری تهران

تعداد ایستگاه			طول خط (کیلومتر)			وضعیت خط			وضعیت مسوبه		نام خط
						در دست بهره برداری	در دست اجرا	در مطالعه	شهری، ملی، ترابری، شهرداری، کشور	شهری، ملی، استان	
کل	عمیق	مسطح	کل	مسیر عمیق و نیمه عمیق	مسطح						
۲۲	۱۶	۶	۲۸/۱	۱۴/۹	۱۳/۲	☒	---	---	☒	☒	خط ۱
۶	۶	---	۸/۲	۸/۲	---	---	☒	---	☒	☒	توسعه شمالی خط ۱
۲۸	۲۲	۶	۳۶/۳	۲۳/۱	۱۳/۲	کل خط ۱					
۱۹	۱۸	۱	۲۰/۴	۱۹	۱/۴	☒	---	---	☒	☒	خط ۲
۳	۳	---	۹/۲	۹/۲	---	---	☒	---	☒	☒	توسعه شرقی خط ۲
۲۲	۲۱	۱	۲۹/۶	۲۸/۲	۱/۴	کل خط ۲					
۲۶	---	---	۲۳	---	---	---	☒	---	☒	☒	خط ۳
۱۹	۱۹	---	۲۰	۲۰	---	---	☒	---	☒	☒	خط ۴
۲۷	---	---	۲۱	---	---	---	☒	---	☒	☒	خط ۶
۲۵	---	---	۲۷	---	---	---	☒	---	☒	☒	خط ۷

خط یک متروی تهران:

۲۸/۱(km)	کل مسیر
۱۳/۹(km)	طول مسیر زیر زمینی
۱۳/۲(km)	طول مسیر رو زمینی
۲۲	تعداد ایستگاه
۱۶	تعداد ایستگاه زیر زمینی
۶	تعداد ایستگاه رو زمینی
۱	تعداد پایانه

توسعه شمالی خط یک قطار شهری تهران

توسعه شمال خط یک متروی تهران با طول مسیر زیرزمینی ۸/۲ کیلو متر و با تعداد ۶ ایستگاه جهت بهره برداری در دو فاز برنامه ریزی گردیده است:

فاز ۱:

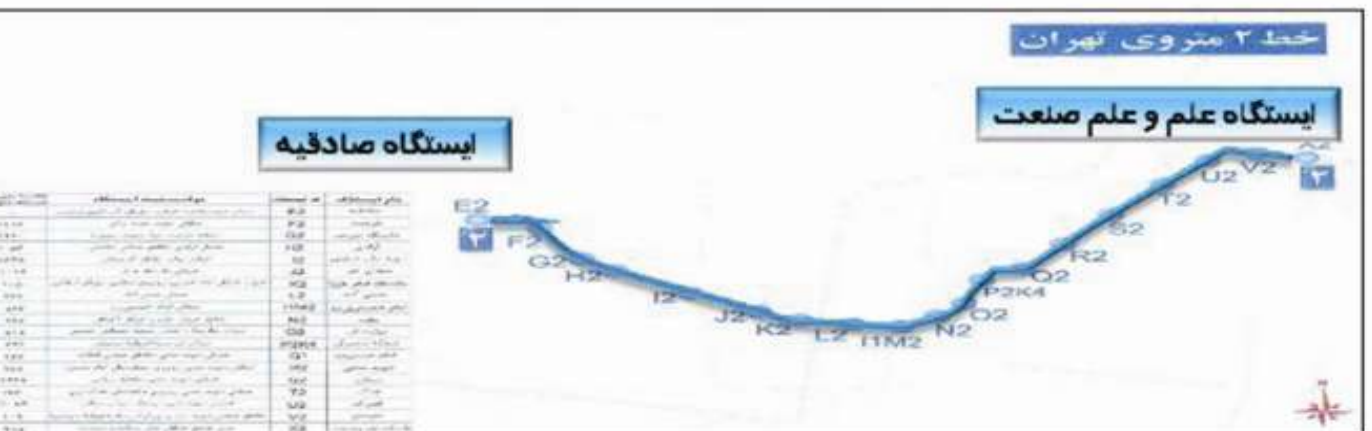
الویت اول: بهره برداری از ایستگاه شهید حقانی تا ایستگاه قلعهک به طول ۳/۵ کیلو متر با ۲ ایستگاه و نیز احداث بست برق فیطریه. (بهار سال ۱۳۸۸)
الویت دوم: بهره برداری از ایستگاه قلعهک تا ایستگاه فیطریه به طول حدود ۱/۷ کیلو متر با ۲ ایستگاه (آذر سال ۱۳۸۸)

فاز ۲:

بهره برداری از باقیمانده مسیر تا تجریش به طول ۲ کیلو متر با ۱ ایستگاه (سال ۱۳۸۹)

خط دو متروی تهران:

کل مسیر	۲۰/۴(km)
طول مسیر زیر زمینی	۱۹(km)
طول مسیر رو زمینی	۱/۴(km)
تعداد ایستگاه	۱۹
تعداد ایستگاه زیر زمینی	۱۸
تعداد ایستگاه رو زمینی	۱
تعداد پایانه	۲

توسعه شرقی خط دو متروی تهران :

توسعه شرقی خط متروی تهران جهت بهره برداری در ۳ فاز به شرح زیر برنامه ریزی گردیده است:

فاز ۱: حد فاصل ایستگاه دانشگاه علم و صنعت تا ایستگاه تهرانپارس به طول ۳ کیلو متر با ۲ ایستگاه شهید حسن باقری و تهرانپارس و همچنین اجرای دو هواکش میان تونلی (زمستان ۱۳۸۷) (در حال بهره برداری)

فاز ۲: حد فاصل ایستگاههای تهرانپارس و فرهنگسرا به طول حدود ۲ کیلو متر به همراه ایستگاه فرهنگسرا و هواکش میان تونلی (پاییز ۱۳۸۸)

فاز ۳: حد فاصل ایستگاه فرهنگسرا تا پایانه شرق به طول حدود ۴/۲ کیلومتر (سال ۱۳۹۱)

خط سه متروی تهران:

طول کل مسیر	۳۳ (km)
تعداد ایستگاه	۲۶
تعداد پایانه	۲
تعداد پست برق فشار قوی	۳
تعداد قطار	۲۰ قطار ۸ واگنه

خط چهار متروی تهران:

طول کل مسیر	۲۰ (km)
طول مسیر زیر زمینی	۲۰ (km)
تعداد ایستگاه	۱۹
تعداد ایستگاه زیر زمینی	۱۹
تعداد پایانه	۱

خط ۴ متروی تهران جهت بهره برداری در ۵ فاز برنامه ریزی گردیده است: فاز ۱: بهره برداری از مسیر به طول ۲/۵ کیلومتر حد فاصل دروازه شمیران تا ایستگاه فردوسی با ۳ ایستگاه (فروردین ۱۳۸۷). فاز ۲: بهره برداری از مسیر بطول ۴/۵ کیلو متر حد فاصل ایستگاه فردوسی تا میدان انقلاب اسلامی و حد فاصل دروازه شمیران تا میدان شهدا با ۳ ایستگاه (بهار ۱۳۸۸). فاز ۳: بهره برداری از مسیر بطول ۲/۵ کیلو متر حد فاصل ایستگاههای میدان انقلاب اسلامی تا آزادی و حد فاصل ایستگاههای میدان شهدا تا شیخ الرئیس با ۳ ایستگاه (سالهای ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹). فاز ۴: بهره برداری از مسیر بطول ۳/۸ کیلو متر حد فاصل ایستگاه شیخ الرئیس تا پایانه افسریه با ۴ ایستگاه (سالهای ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹). فاز ۵: بهره برداری از مسیر بطول ۶/۷ کیلو متر حد فاصل ایستگاههای آزادی تا اکباتان در خط ۵ متروی تهران با ۶ ایستگاه (اسفند ۱۳۹۰).

خط شش متروی تهران :

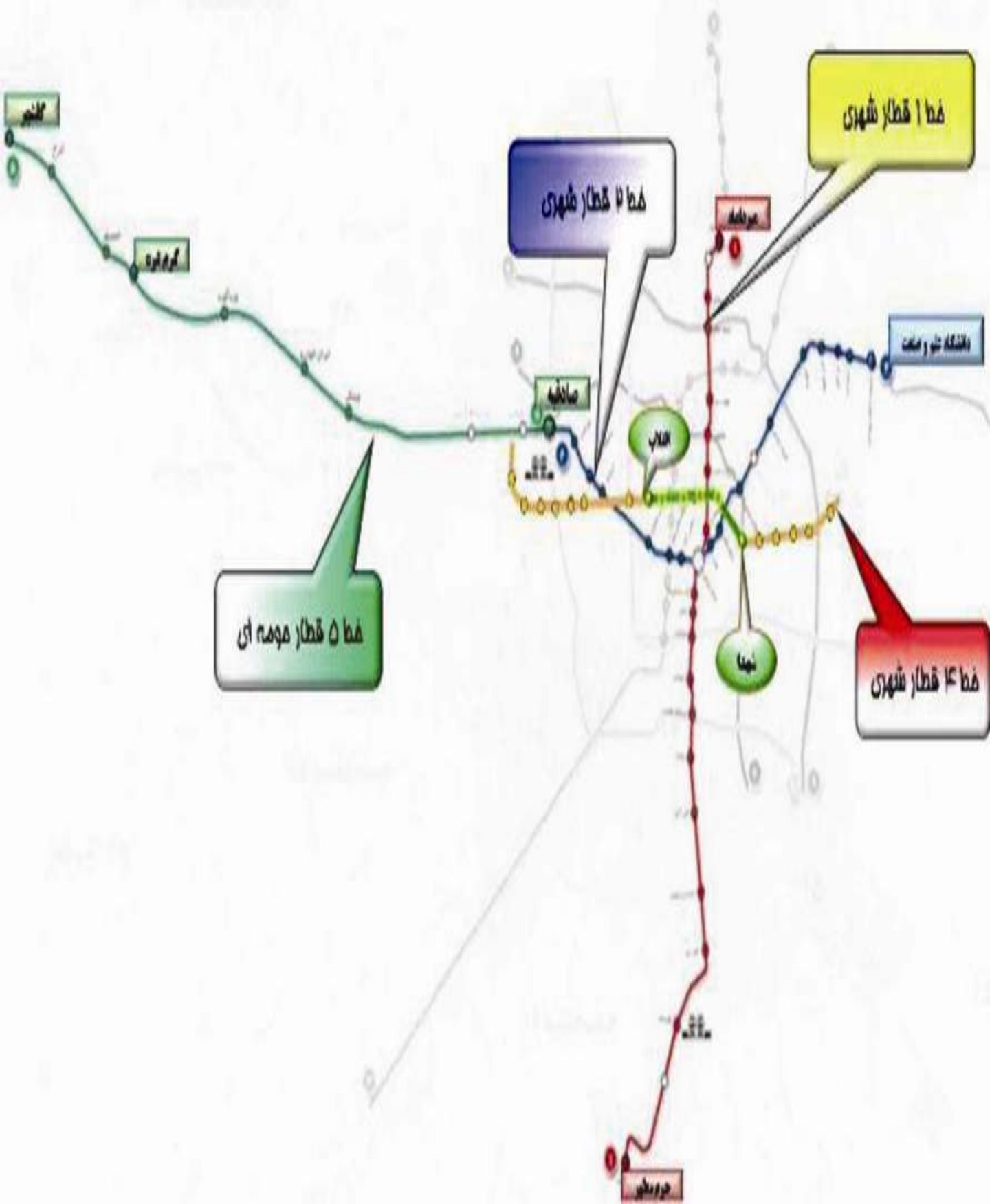
طول کل مسیر	۳۱(km)
تعداد ایستگاه	۲۷
تعداد پایانه و تعمیرگاه و پارکینگ	۲
تعداد پست برق فشار قوی	۳

خط هفت متروی تهران :

طول کل مسیر	۲۷(km)
تعداد ایستگاه	۲۵
تعداد پایانه و تعمیرگاه	۲
تعداد پست برق فشار قوی	۳

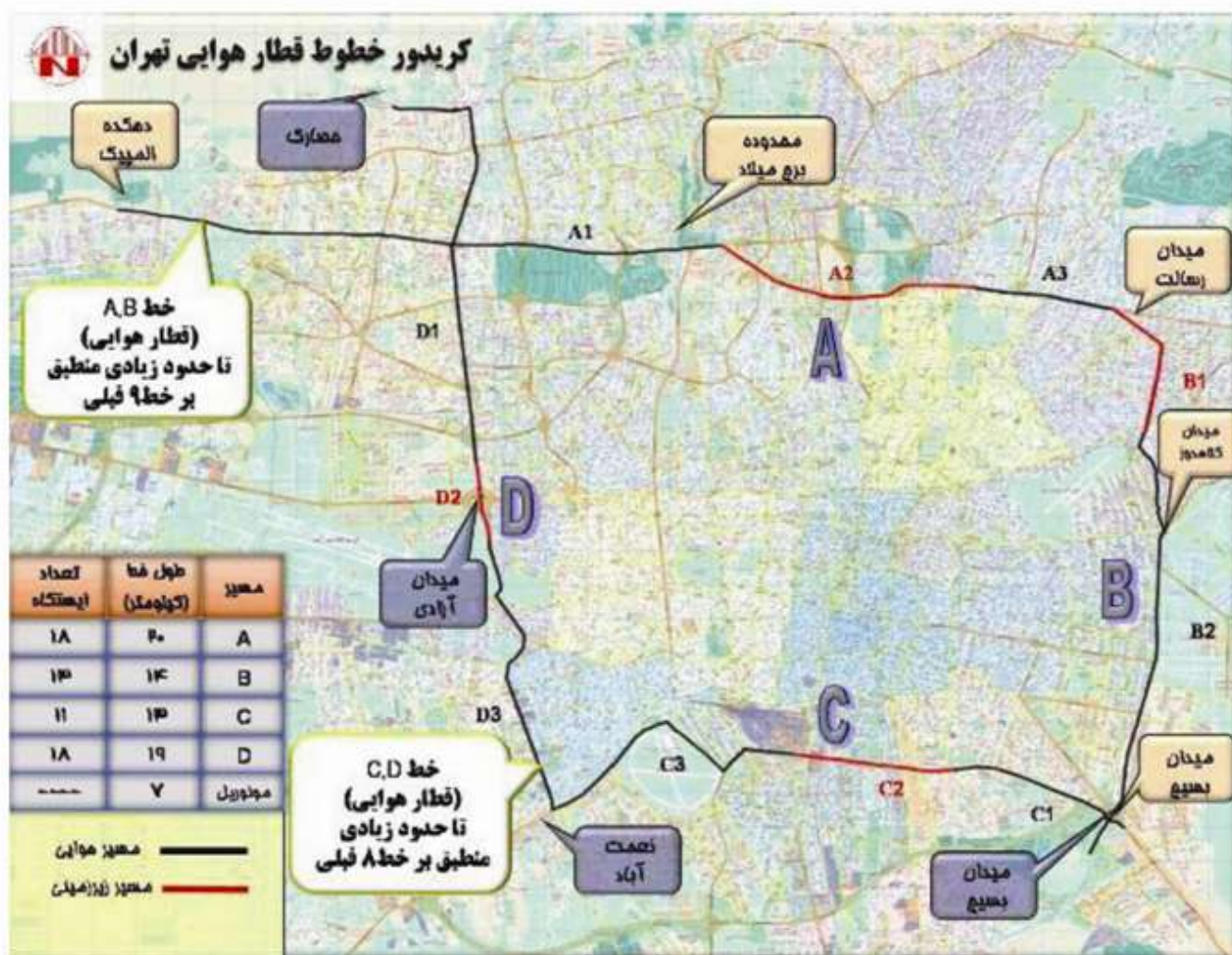
نقشه خطوط در دست بهره برداری قطار شهری و قطار حومه ای تهران

خطوط قطار هوایی تهران

نام خط	وضعیت خط	طول خط (کیلومتر)	تعداد ایستگاه	توضیحات
مسیر A-B	در دست مطالعه	۳۴	۳۱	در طراحی مسیر بخشی از آن بصورت زیرزمینی در نظر گرفته شده است (تقاطع شیخ بهایی تا پارک رسالت و همچنین تقاطع شهید مدنی تا میدان ملت)
مسیر C-D	در دست مطالعه	۳۲	۲۹	در طراحی این مسیر نیز بخشی بصورت زیرزمینی در نظر گرفته شده است (تقاطع شهید رجایی تا تقاطع ۱۷ شهریور و همچنین تقاطع پلوار دانش تا تقاطع خیابان دامپزشکی)

لازم به ذکر است خط A و B به طول ۳۴ کیلومتر که تا حدود زیادی منطبق بر خط ۹ قبلی مترو بوده و خط C و D به طول ۳۲ کیلومتر تا حدود زیادی منطبق بر خط ۸ قبلی مترو می باشد.

خطوط قطار حومه ای تهران

نام خط	وضعیت مصوبه		وضعیت خط			توضیحات
	شورای عالی ترابری استان	شورای عالی شهرهای کشور	در دست مطالعه	در دست اجرا	در دست بهره برداری	
خط ه (تهران- کرج)	✓	✓	✓	---	---	در امتداد خط ۲ قطار شهری تهران از فلکه دوم صادقیه آغاز و به ایستگاه گرمدره میرسد و در ادامه به پایانه مهر شهر ختم میشود. در حال حاضر خط ۵ مترو از تهران تا گلشهر یا ۱۰ ایستگاه در حال بهره برداری می باشد.
کرج- هشنگرد	✓	✓	---	✓	---	این خط در امتداد خط ۵ قطار حومه ای تهران بوده و از ایستگاه گلشهر به سمت هشنگرد ادامه مییابد.
تهران - پردیس - بومهن - دماوند	✓	✓	---	---	✓	این خط در امتداد خط ۲ متروی تهران آغاز و پس از گذر از شهر جدید پردیس، بومهن به دماوند ختم می گردد.
تهران - پاکدشت - شریف آباد	✓	---	---	---	✓	این خط از میدان بسیج تهران به پاکدشت-شریف آباد در شرق تهران منتهی میگردد.
تهران - فرودگاه امام خیمینی (ره) - پردیس	✓	✓	---	---	✓	این خط در امتداد خط ۱ متروی تهران به فرودگاه بین المللی امام خمینی (ره) رسیده و پس از آن به شهر جدید پردیس ختم می گردد.

